

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.
Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt — kr. — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szel-
lemi részét illető közlemények és előfizetési
pénzek küldendők.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad
a Nyácsik Soma utóda czég.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.
Hirdetések és nyilvántéri közlemények ju-
tányos áron vételnek fel.

Kapuzárás előtt.

A tikkasztó hőségben ülésező hon-
atyák bizonyára irigy gondolatokat
táplálnak magukban nagyreményű fiaik
iránt, kik a Múzsák szentelt csarno-
kait rövid néhány nap mulva elhagy-
ják, hogy a tizhavi fáradaimat kipih-
enhessék.

Kapuzárás előtt vagyunk! A tan-
termek ajtai bezárulnak ifjaink mögött,
kiknek egy része arra a pontra jutott,
hogy pályát válasszon.

Korántsem szabad hinnünk, hogy
ez ifjainknak valami közönséges, könnyű
gondot adna. Attól függ, vajjon
van-e bennük komoly törekvés, avagy
kongó üres lények, úgynevezett gígerlik.

Mert bizony nagyon kell tapasztal-
nunk, hogy ifjaink jóformán csakis
e két elnevezés szerint osztályoz-
hatók.

Ezer meg ezer családban merül
fel most a kérdés: mi legyen a fiu-
ból? Vagyoni viszony, pártfogás, csa-
ládi tradíciók mind figyelembe vétel-

nek, de sokszor a már-már helyes
irányu megállapodást az előítéletes
ferde nézet teszi tönkre, s egy csa-
pással üti agyon, minek azután rend-
szerint a jobb sorsra érdemes fiatal
ember lesz áldozatává.

Szerencsétlen pályaválasztás által-
tömerdek szép remény foszlott széjjel:
s hány fiatal ember jövője lett már
azáltal semmivé!

A csak kevéssé is vagyonos pol-
gári osztály többnyire papot és kisebb
tisztviselőt óhajt látni fiaiban. Ezeknél
ez a főtörekvés. Pedig mennyivel elő-
nyösebb volna iparunk fejlődésére
nézve, ha a vagyonosabb iparososz-
tály gyermekeiből az oly annyira ki-
vánatos intelligens iparosnemzedék
állhatna elő.

A papi pályára irányuló törek-
vést, bármely vallásfelékezetnél is, ért-
jük. Ott, aki tanulmányait befejezte,
biztos, habár sokszor nem éppen fé-
nyes anyagi jólétet szerez magának.

De midőn a tisztviselői, főleg a
kisebb hivatalnoki pályára felé özőnk

az iparossarjadék, annak már ke-
vésbbé látjuk be helyességét. A cifra
nyomoruság sehol sem jelentkezik mez-
telenebbül, mint épen a kisebb java-
dalmazásu tisztviselői osztálynál.

A most folyó parlamenti viták
nem egy oldalról világítják meg a kis
tisztviselő anyagi helyzetét; s talán e
vitáknak lesz annyi hatásuk, hogy
legalább is néhány száz fiatal embert,
ha nem is épen mindjárt, de a köze-
lebbi években, elriaszt e pálya görön-
gyös, tövises útjáról, melynek teker-
vényes labirinthjéből nincs kivezető
Ariadne-fonalunk, nincs még szolgál-
lati pragmatikánk sem. A pályaválasztó
ifjuság, — előnyére, — ezt is csak most
tudja meg a folyó vitákból.

A középosztály gyermekeit ügy-
védekké, orvosokká, bírósági s megyei
tisztviselőkké neveli, s csak kivétele-
sen tér el itt-ott a családi tradi-
cióktól.

Mint rendkívüli eset tűnik fel, ha
a középosztály gyermeke a kereskedői
pályára lép. Pedig nagyon óhajtanó

TÁRCZA.

Ezer remény...

*Ezer remény, még több kétség,
Űzi, hányja lelkemet:
Hogy szeretsz-e, ... enyém léssz-e?
Ez a kérdés, mi bennem ég,
S előbb-utóbb eltemet.*

*Én szeretlek, — tiéd vagyok
Sokszor mondtam, jól tudod;
Te nem mondd, talán azért,
Mivel látod, hogy a „nem“-et
Nem élem túl, — meghalok.*

A roszok között.

— Csevegés. —

Keltecskén voltunk a nagykerben. —
Olyan megszokott dolog, ha tavaszról van
szó, a csalogány fuvolaszerű csattogásában
gyönyörködni. Mi is azt tettük a kis orgona-
lugasban.

Csevegésünknek tárgyát az én kis
buzavirágom képezte. Azt mondtam: sőt
se hordok mást, csak buzavirágot. S ha
most látnád a piczi fehér rózsabimbót, tu-
dom, hamis mosolylyal emlékeztetnél két
év előtti szavaimra. Változnak az érzelmek.

Akkor azt is mondtam, hogy »Buzavirág«
név alatt irok majd egy kis bohó-
ságot a fenti czimen. Két év óta most ke-
rült rá a sor. Most is nem összefüggésképen,
csakis régi ígéretemhez hiven adtam a fenti
czimet.

A harangozó kopogása ébresztett fel.
— Eredj a... toronyba, — mormogtam
neki nagy álmosan.

Az áhitalos reggeli ima után, (solo kö-
zönségünk volt: az öreg Hugyik) Nagy-
tiszteletű bátyám összebörönálta nagy kinnal
rendbeszedett hajfürteimet, sajátságos szo-
kása ez az öreg úrnak — s vitt magával
a mezőbe, nézni, hányja-e már az árpa a
kalászt?

Biz az még silányka volt egy kicsit,
de annál szebben mosolygott a szélén egy
szál buzavirág. — Örömben úgy megdi-
csértem az árpát, hogy nt. bátyám majd
elhitte, hogy szép tavaszija van.

Mentem buzavirágot szedni. Kis szo-
bamba érve, szétterítettem az asztalon a
nagy csomót s gyönyörködve néztem a mai
munkám eredményét.

Elkezdtem koszorúba fonni. Olyan kö-
tés-nélküli koszorúba, a milyennel a szekré-
nyetk feletti gipsz tiroli lány kalapját
diszítettem fel egykor.

Körülraktam örökzöld puszpángleve-
lekkel. Olyan szép kis »O« lett belőle. S
azután elrejtve végigmentem a hosszú
piacztéren s beloptam a szöglet ház egyik
szobájának piczi asztalára.

Másnap bekoczogok ugyanabba a szo-
bába. Egy kis szőke mosolygó arcz foga-
dott. Félve körültekintek. Az én kis koszo-
rúm ott függött a nagy óra alatt.

Úgy szerettem volna összecsókolni
azokat a piczi zongorázó ujjacskákat, csak-
hogy G. néni szeme ott örködött azok
felett. — — —

Február vége felé volt. Kimentem a
félnyolcz órai vonathoz — véletlenségből.
(Neked megsúghatom: tudtam, hogy Pestre
mentek s ezzel a vonattal kellett jönniök.)

Az a rosz tulajdonságom van, hogy
örömet nem tudom s nem merem han-
gosan nyilvánítani. Ügyetlenség tölem, de
nem tehetek róla.

Felültünk a kocsira.

— Úgy-e maga nem is örül, hogy
megjöttünk? — szólt G. néni, mire az én
kis »vívavim« (már csak úgy írom, a hogy
könnyebb) hamisan mosolygott rám kék
szemeivel s rátékintett a kezében tartott
kis papírra.

— Ezt magának hoztam!...

volna, ha a vagyonos középosztály tömegesebben keresné fel a kereskedői pályát, és pedig főképen azért, mert kereskedelmünket teljesen magyarrá gyúrná át, milyennek mai nap-ság a legjobb akarat mellett sem mondhatjuk, legfőleg csak az esetben, ha önmagunknak hizelegni akar-nánk.

Pedig számtalan példa tanusítja, hogy a középosztály kereskedői pá-lyára lépett sarjadékai, épen ezen osz-tályhoz tartozásuknál fogva, a keres-kedő-világban kiváló szerepet visznek s oly tekintélynek örvendenek, minő-nek esetleges tradiczióális életpályá-kon sohasem örvendettek volna.

Ugy gondoljuk, hogy néhány év-tizednek le kell még zajlania, míg odajutunk, hogy az egyes pályák iránt való előítélet még csirájában is kivész. Míg a középosztály gyermeke a gyógy-szerészen is csak finomabb kiadásu kalmárt lát, addig e téren nem fogunk vezérszerepet játszani, s addig nem is lesz testestől-lelkestől magyar jelle-gűnek nevezhető hazai kereskedel-münk.

Hanem van egy pálya, melyet a polgári osztály gyermekeinek épen úgy, mint a középosztály fiainak hazafias kötelessége volna lehetőleg okkupálni.

Értjük a katonai pályát, illetve a császári és kir. hadsereg magyar ezre-deinél, valamint a magyar kir. hon-védségnél lévő tiszti állásokat.

Intelligens fiatal embereink sehol,

Én nagyon szeretem a nénikéket, de ha akkor nem lett volna ott közelben egyik sem, képes lettem volna azért valamennyit kétszer megcsókolni

Megérkezünk. Lesegítve őket, siettem magamat ajánlani, mondván, várnak a da-lárdistáim.

Remegve bontottam fel a kis esoma-got. Ha abban a világ összes virágai lettek volna, nem tettek volna oly boldoggá, mint az a kihulló két szál buzavirág.

— Drága jó angyalom! — Ezt én ne-ked soha sem fogom elfelejteni. Itt hordom azt azóta tárczámban s valahányszor ke-zembe veszem, hálásan emelem ajkaimhoz.

Hogy remegtem, mikor az első gyöngy-virágcsokrot csempésztem he kis szobács-kájába. S ha tudná, hogy fájt a szívem mikor borús arczezal mondta:

— . . . . . úr kérem, ne tegye azt, más-kor el nem fogadom.

Hogy összeszorult a szívem erre a pár sorra. Alig bírtam elrebegni:

— Tudom, hogy értéktelen; kérem, dobja a tűzbe! . . .

Sötét este volt, nem láthatta a kínj arczomon.

Azóta négy hónap telt el.

Most esténként ott sétálgatunk össze-

egyetlen pályán sem érik el azt, mit a katonai pályán.

A húsz-huszonkét éves fiatal em-bernek már oly anyagi ellátása van, aminőt hasonló korban kevés pályán és csak kivételesen érhetni el, s mai időben a katonai pálya is épen úgy kenyérkereseti pálya, mint bármely más.

Ez előnyös anyagi körülményen felül különben hazafias kötelességünk is volna okkupálni a tiszti helyeket.

Ne véljük azt, hogy ottan talán megszűnnénk magyarok lenni. A ha-zánk fiaiból szervezett magyar ezre-dek most is, mint azelőtt, mindenkor megtartották magyar jellegüket. A ma-gyar szellem kiválólag megvan minden magyar ezredben; s a magyarság nem akadály abban, hogy ott előre ha-ladjanak fiaink. Ha kötelességeinket hiven teljesítjük, előrehaladásunk biz-tosítva van

Egész lelkesedéssel ajánljuk ifjaink-nak a katonai pályát s ismételjük, hogy ott is tért foglalni hazafias kötelessé-gük, főleg ha tudják azt, hogy legma-gyarabb ezredeink tisztjei is csak alig harmadrészben született magyarok.

Magyar ezredeink soha kétségbe nem vont magyar szellemét fokozni az intelligens magyar ifjuság van hi-vatva azáltal, ha tömegesebben vá-lasztja a katonai pályát, s ha a tiszti bojtra, mint egy-éves önkéntes, nem-csak műkedvelésből törekszik, hanem ha a katonai pályát kenyérkereseti pályának is tekinti.

Medor.

fűzött karokkal a vén akáczfák árnyéká-ban. Boldogan szorítom magamhoz kis ke-zét. S a hold derengő homályossága édes ábrándokat susog. Lelkembe varázsolja azt a véghetetlen boldogságot, melyet az ember érezhet akkor, mikor tudatára jön annak, hogy van oly angyali lény is, a ki képes őt csakis önmagáért, önzellenül szeretni.

Mért nem valósulhat ez a susogás?

Ha ez a kis fehér rózsabimbó beszélni tudna, talán elmondaná, hogy mit gondolt és érzett az a parányi szív, mikor a piros fonállal hozzákötötte a háromágú rózsá-levelet.

A multkor két szál buzavirágot kap-tam a kis kezektől. Azok is tárczámban várják a rejtély megfejtését.

Most mindig egy rózsabimbó van a gomblyukamban. Úgy elnézem őket . . . Mért nem susogják el, mit láttak azokban a mo-solygó kék szemekben?

Te boldog vagy már! — Hát az én sajkám hol nyugszik meg?

Mikor nézem majd boldog arczezal a hullámozó rozskalászokat, magamhoz szo-rítva őt, s gyönyörködve vállamra hajtott szőkefürtös mosolygó arczában? . . .

Buzavirág.

Városi képviselő.

Szarvas, 1891. jun. 15.

Szarvas városa mai napon tartott kép-viseleti gyűlésében következő ügyek nyertek elintéztést.

A jár. főszolgabíró 2482. számú ren-delete folytán a községi ügymenetelnek f. hó 22-én s folytatva tartandó megvizsgálá-sához, a képviselő részéről bizalmi férfiakul Kollár János és Valkovszki Mihály képviselők választottak meg.

A napszánosok behajthatlan községi adója 145 frt 20 kr. erejéig az 1890. évről törölletett.

A néh. Mikolay Mihály, városunk elő-kelő polgárának családja, az elhunyt-nak emlékezte jeléül, a helyi kórház és árpolda alaptőkéjének növeléséhez száz fo-rintnyi alapítvánnyal járulván, — a jó emlékü elhunyt fia, Mikolay Mihály kir. közjegyzőnek köszönetnyilvánítás küldetni határozatott azzal, hogy a kegyeletes ado-mányozó többi családtagokat erről értesi-teni sziveskedjék.

A »Csizmadia«-utca kívánatos vég-szabályozása tárgyában, a járási tisztséggel megejtett előjárói tárgyaláskor tett aján-latok a megye által részben mellőzötve lévén, — a rendellenesen az utcára ki-nyuló négy háznak részletes kisajátításához a képviselő nem járulhat, s ez irányban a megyei hatósághoz felterjesztés fog menesz-tetni.

Felsőbb rendelet folytán, a határbeli közdülöltek közül azok, a melyek a közön-ség által leginkább vannak igénybe véve, a következők vétettek fel közutak hálóza-tába; a szentandrászi kőútból a Mezőtur felé kiágazó út egész a 18/a. számú körösi átvágásig; a szarvas-mezőberényi községi vicinális útból kiágazó dülölút Kozsuh Já-nos tanyájáig; a halásztelki, a gyomai és a régi tanyák s ugarok közti dülölút. Ezen vonalok a térképen sárga festékekkel jelöl-tetnek, és ezen határozat 15 napi közszem-lére a község házában kitétetni határoz-tatott.

Az 1892. évi községi közmunka 1600 frttal lévén előirányozva, ezen szükséglet-ből kifolyólag a közmunka fele része köte-lezőleg készpénzzel lesz megváltandó; míg a másik fele vagy természetben szolgálándó le, akár pedig tetszés szerint készpénzben is megváltható. Ezen határozat szokottan közhírré fog tételni.

A községi összes pénztáraknak május hóban tartott vizsgálatáról szóló jelentés — megnyugtatólag tudomásul vétetett.

A kórház-árpoldai alap hasznosítására vonatkozó kamalláb leszállítása ügyében, a városi tanács szabad intézkedésre utasít-tatott.

Az újonnan választott egyik esküdt, Podani Pál és újonnan választott községi irnokok, Sinkovits István s ifj. Mihálf József. — valamint a régebben alkalmazott irnokok, Csomák István, Gaál István, Hra-nyiczky Lajos és ifj. Baghi Pál, a képviselő előtt a szokott hitet letették.

Dr. Fuksz Ede, városi orvos abbeli indítványa, hogy a mezővárosi vásárokon a tapasztalt szükséglethez képest Szarvasról jövőre külön vonat közlekedjék — elfogad-tatott s ez ügyben az illető állami ható-ságnál a kérvényezés meg fog tételni.

Ugyancsak f. év ápril hórol tett orvos-rendőri jelentése tudomásul vétetett, miután e tárgyban teendő intézkedéseknek szüksége fenn nem forog.

Hellebranth Péter, volt. 1848-iki rok-kant honvédnek 100 frt kötelező díjazás kiutalványozása iránti beadványa, jogalap hiányában elejtetett, tekintettel azonban folyamodónak mostani anyagi és életkori viszonyaira s az 1848/9-iki hadjáratoknál tevékenységére, részére kegydíjul tíz frtnak kiadatása határozottatott.

Sipos Soma, vadászati volt bérlő 198 frt tartozásának behajtására vonatkozólag határozottatott, hogy miután a községből mint hivatalnok, eltávozott, — ezen tartozását meghatározott részletekben törleszthesse, oly hozzáadással, hogy a részletfizetés pontos be nem tartása esetén, a hátralévő egész összeg esedékessé fog válni.

A főiskolai ifjuság mult majálisán elfogyasztott sör után kirótt 6 frtnyi söradó. — a tanulóknak elengedettett, s erről a községi adófogyasztási hivatal értesítendő lesz.

Némely mellékes keresetmódokról

vagy

hogyan juthat pénzhez a földműves ember?

— Alkalmoszerű beszélgetések. —

Irtá: **Egy öreg ur.**

I. A vásáron.

Egyik vásári alkalommal — ebéd végeztével — elnézek, mondok a fogadóba ismerősök után! Hát, látom a Kisgazda Péter úram is odatelepedett egyik asztalhoz feleségestől, meg még egynéhányad magával. Oda megyek hozzájuk. Kérdelem, hogy miben járnak? Mit hoztak?

»Hozni bizony nem sokat hoztunk, egy oldalköz-fát vesztegettem el csúf áron, de annyi helye volna annak a kis pénznek, azt se tudom mire fordítsam! Az adóért is mindig szorongatják az embert, a háznál is sok mindenféle kellenék, de ha nem kerül!»

— De a literre, látom, mégis kerül!

»Ezt a kis italt csak meg szolgálja az ember, mig ide befárad.»

— Hát hiszen jó, ha kerül — de furcsa dolog ám, bor mellett panaszkodni, hogy nem kerül költség a szükségre!

A többieket is kérdelem: mit hoztak?

Ki egy pár tyukot, egynéhány tojást, ki egy pár kilo sóért jött, a másik meg csak nézegetni. Olyan igen ráérnek, mert hát nincs kereset, s dolgot se tudnak.

A másik meg a takarékpénztárba jött, onnan akar egy kis pénzt felvenni.

Nem jó úton járnak, mondok. Nem arra való ám az a takarékpénztár, hogy onnan elhordjuk, a mit más berak, hanem mi rakjuk be, a mit megtakarítunk kicsinyenként, aztán azt vegyük ki, — ha összegyűlt egy pár márhára, vagy egy kis földbirtokra való!

»Miből takarítanánk, mikor nincs kereset?»

— Lássák barátim, igen rosszul gondolkodnak és cselekednek. Így koldussá kell lenni a népnek!

Takarékpénztár, vásár, csak az rá a kadenézia, hogy nekünk az mind kár. Pedig haszonnak kellene lenni mindeniknek!

Sokféle kell a házhoz! miért? Azért mert a házból semmi sem kerül, mindenért csak a vásárra, meg a boltba! pedig százfelét készíthetnénk otthon, a miért pénzt adnak. Nincs pénz! — aztán itt töltik az időt hiába, mert azt mondják: nincs dolog. Pedig azt az időt százféle hasznos jövedelmező munkával tölthetnék, a miből aztán kerülne kicsinyenként még a takarékpénztárba is.

»Szívesen dolgoznám én, csak tudnék valamit! de egyet se tudok, nem hogy százfelét» — mondja Dógos János.

— Hiszen én elmondanám szívesen, a mit jártom-költömben másfelé láttam, de úgy is tudom, hogy hiába mondom, nem fog a magyar emberen a jó szó, nem mozdul az: inkább éhezik, rongyoskodik, mintsem valamit próbáljon, a mit az apjától nem látott.

»De biz én megpróbálom, akármi legyen, csak . . . .»

— No, ha akarja, hát próbálhat eleget.

Mindenből lehet a világon, de mindenből, pénzt csinálni, csak érteni kell a módját és nem kell restelleni, se szégyenleni. A párisi világkiállításon egész nagy szobák voltak berendezve annak megmutatására: hogyan lehet értékesíteni azon hulladékokat, a miket az emberek el szoktak dobni. Ugy-e láttak már rongyszedő zsidót meggazdagodni? de az nem restell ám egy pár krajczár nyereségért elmenni a szomszéd faluba. Nem szégyenli a hátán hordani a rongyot, meg a nyúlhbört, mert azt tartja: jobb egy krajczár, mint semmi! a sok kicsiny aztán sokra megy, a mint látjuk. A forintnak is krajczár az anyja.

A magyar embernek meg egyik munka — nem hozza be, a másik — bűdös, a harmadik — nem neki való.

Semmi munka se bűdös, semmi se szégyen; hanem szégyen is, meg bűdös is munkabíró embernek a henyélés, meg a mi azzal együtt jár, a szegényedés.

Mondaná csak valaki a magyar embernek, hogy: kössön harisnyát, mint a kisasszonyok, milyent nézne! pedig lássák, más országban a kocsis, mig etet, a pásztor, mig a nyáját őrzi, harisnyát köt.

Semmi munkát se kell csekélybe venni! ha nem üti is érte mindjárt forint az ember markát, ha keveset hoz is, az is jobb a semminél! Ha nem csuiban, cseppen!

Látja ezt a fogpiszkálót? hány ilyen tudna megcsinálni egy óra alatt? legalább is százat!

Nézze itt minden asztalon van egynéhány csomó. Tudja, hol vette azt a köcsmáros? vette a boltban.

»Tán még azt a jábavalóságot is pénzen veszik?»

— Bizony pénzen ám; és pedig Bécsből hozatja a boltos. Ezért is külföldre megy a pénz tőlünk!

»Tán valami különös fából van?»

— Itt van, nézze meg!

»Hisz ez fenyőfa! ilyen nálunk is elég van!»

— Van hát! de ember nincs, a ki ilyen »hiábavalósággal« foglalkoznék. Gazdaggá ugyan aligha lenne belőle valaki, de talán mégis jobb volna a semminél. Próbáljuk meg: számítsunk egy kicsit. Egy csomóban van — megolvastam — 15—20 da-

rab. Ezt adja a boltos egy krajczárért; ő tehát veszi talán párját egy krért, azaz százát 2¹/₂ krajczárért. A ki tehát egy nap: azaz 12 óráig csinál ilyet, kap érte napszámul 30 krt. Ugy-e kevés? de nem jobb-e a semminél?

Nem is olyankor kell az ilyet csinálni, mikor hasznosabbat is tehet az ember, hanem mikor nincs egyéb dolga és egészen hiába töltene az időt, úgy mellőkes keretképen. Ugyan számítsa össze, hogy esztendőn át, kivált téli időben, hány óra megy el hiába. És egy családban, a hol például öten vannak, ha mindegyik csak 20 krt keresne egy nap — az tesz 1 frtot egy napra, — 100 téli nap = 100 frt.

De még mást mondok! Mit csinál a gyermek egész esztendőn át? Csapásnak tartja a magyar ember a sok gyereket, mert nem tudja hasznát venni, pedig a gyerek is megkeresheti a tartását, csak rá kell fogni, mint megkeresi más országban.

Mit csinál nálunk a gyerek? Rosszalkodik, legfeljebb nyáron marhákat őrzi, de a mellett is rosszalkodik. Nos hát az a gyerek nem tudna ilyet megcsinálni? és nem kereshetne ezzel, ne mondjuk 20, hanem csak 10 krt naponként. Mennyire megy az 4 hónap alatt, mig nincs iskola? Egy hónapra 3 frt, 4 hónapra 12 frt. Ha 5 esztendeig őröz 60 frt s ha 4 gyermekkel tesz így egymásután, ez már magában 240 frt; de ha berakta a takarékpénztárba, mire a 4-ik gyermek kikerül az iskolából, kamatokkal együtt van közel 500 frt csupán ilyen hiábavalóságból. Mig így ha semmit sem tesz — semmiből semmisse lesz.

No, mit mond hozzá — — — ugy-e sok kicsi sokra megy! nem jobb-e a sűrű krajczárt összerakni, mint a ritka forintra — várni? Nem jobb-e ma egy veréb a mi bizonyos, mint holnap egy tuzok, — a mely talán meg sem lesz?

No de forduljunk egyet a vásáron, még ott is beszélgethetünk!

Lám mennyi fás szekér! Ki szerszám-, ki építelfa. Ezek a szegény emberek levágták a fát, felhasogatták, kifaragták, a messzebb lakók eljöttek még tegnap hazulról, tehát két napjukba kerül a vásár! és még némelyike — ha magának nincs vonósa — fuvart is fizet; aztán kap egy szekér fáért, 2—3—6 frtot. Bizony szegény kereset, csudá-lom, hogy tudnak mellette megélni! Ha feldolgoznák a fájukat, mennyivel többet kapnának érte!

Hogy mit csináljanak belőle?

Istenem hát százfelét! — Ni épen ott jön egy asszony, Lanyháné asszonyom egy marék főzőkanalat hoz; pénzen vette a tót embertől, pedig épen az imént adott el az ura egy oldalköz bükkfát 2 frt 30 krért; otthon meg van egy kamasz, léhűtő fia — és mégis pénzen veszi a főzőkanalak darabját 2 krért. No már igaz, hogy nem sok fa volt a szekéren, de 30 drb mégis volt. Egy hasábból, igen keveset mondok, ha azt mondom, hogy 15 drb ilyen kanál kikerül, tehát egy hasáb = 30 kr., 10 hasáb 3 frt; s így az egész terhe fáért kapott volna 9 frtot 2 frt 30 kr. helyett, ha feldolgozza a fáját, csak főzőkanálnak is. És még megmarad a hulladék tüzelni! meg az asszony se adja ki a keservesen szerzett készpénzt fáért! meg még az éhietetlen gyerek se

csinálja a korcsmán az adósságot, míg ott-lion faragásál.

Talpfának, dongafának akárki is fel-dolgozhajná az ölfáját. Mennyivel többet kapna érte! aztán mennyivel többet behoz-hatna abból egy fordulóra!

A bognártól tudom, hogy megveszi a keréktalp darabját 8 krért. Egy jó hosszú ölfahasábból kikerül 2 darab, tehát egy ha-sáb fa 16 kr. Egy fordulóra legalább 200 darabot csak behozhat s így egy szekér fáért kapna 16 forintot 3 frt helyett.

Ni, itt megint valami! Lapát, villa, gereblye, talicska, honnan hozták? a szomszéd vármegyéből? Hát minálunk nincs bükkfa? vagy az a szomszédmegyebeli ember más Isten teremtese, mint a mienk? vagy az már ugy született, hogy mindjárt tudta a faragást, mint a csirke a kaparást? — Nem kellett-e annak is tanulni? — Ha csak azt készítenénk is el magunk, a mi a háznál kell, mennyit megtakarítanánk! — Hát ha még eladásra is készülne, mennyivel drágábban adnók a fánkat!

(Folyt. köv.)

MI UJSÁG?

— Ritka vendégei voltak a mult hé-ten városunknak. Az aradi hadtestparancs-nokságtól *Kornenburg* tábornok járt nálunk hadsegéde s egy alezredes társaságában a városunkban állomásozó katonaság hivata-los látogatása céljából.

— Szépen sikerült hangversenyyel tetőzte be a főgymn. ifjuság nyári közviza-gálatait, melyek az idén főképp vidéki szü-lők által kevésbé voltak látogatottak. A hangverseny f. hó 19. este a gymn. díszte-remben folyt le nagyszámú intelligens kö-zönség előtt, s ifjuságunk ezuttal is fénye-sen beigazolta, hogy a komolyabb tanul-mányok mellett örömet találja a sziv-és kedélynemesítő időtöltésben is. A zongorá-zók közül kitűnt Sztraka Ernő (VII.), ki Székely Magyar Rhapszódiját adta elő di-cséreletes biztossággal. Zajos tetszést arattak az ifjusági ének- és zenekar összevágó sza-batos előadásai; feltűnő haladást tapasztal-tunk a Krámer Gusztáv (VI.) hegedűjáté-kán, ki egy Rhode-féle Concertet adott elő behizelgő finomsággal. A humoros elemet Szeremley Mihály (VIII.) képviselte, hangos kacajban nyilvánuló tetszést és bőséges tapsokat aratva a »Loco« és a »Légy« című víg monologok előadása által. Épen 1/2 11 óra volt, mikor befejeződött a hosz-szúra nyult program, s a közönség min-den rétegében általános volt az elégedett-ség, mert az ifjuság olcsó pénzért sok és nemes élvezetet nyújtott.

— Hörk József, az eperjesi theol. aka-démiának korányképviselői minőségben ki-küldött igazgatója, ma a délutáni vonattal érkezik Szaryásra.

— Bolza Géza gr. négy drb körmőczi aranyat küldött a főgymnasium igazgató-ságához, a tanulásban kitűnt tanulók jutalmazására.

— Az iparos ifjuság mult vasárnapi juniálisa úgy az intelligens, mint az iparos osztály részvete mellett fényesen sikerült, s a jótékony célra 66 frt 60 krt jövedel-mezett,

— Szerencsétlen. esés. Fodor Pál, a helybeli földesuraság lovásza, a vásártéren — lova megbokrosodván, arról oly szeren-csétlenül esett le, hogy eszméletlen álla-potban szállították haza.

— Juniális. A szarvasi ovodaegyesület pénztára javára 1891. évi június hó 25-én a volt Károlyi-kertben tánczvigalmat ren-dez. Kivonulás az ovodahelyiségből d. u. 3 órakor. Belépti-díj személyenként 50 kraj-czár. Fölülfizetések köszönettel vételnek s hírlapilag nyugtáztatnak.

— Tornavizsga. Főgymnasiumunk ta-nulóifjuságának tornavizsgálója f. hó 18-án a tornacsarnok előtti téren nagyszámú kö-zönség, főképp hölgyek jelenlétében sikerül-ten folyt le következő műsorral: 1. Csa-paigyakorlatok. 2. Versenytorozás nyujtón, győztes Misley Kálmán (4 frt) és korlátor-názásban győztes Achim Károly (4 forint). 3. Lóugrásban győztes Laukó Dezső (4 frt). 4. Magasugrásban első algyimnazistának Exterde Kálmán (2 frt), a másodiknak 1 frt. 5. Magasdobás és távolugrásért 1-ső díjat egy drb cs. és kir. aranyat Kleindl József (12 és fél erőponttal); a 2-ik díjat, egy da-rab ezüst tallért Belopotoczky György (10 és fél erőp.) 6. Algyimn. nyujtóversenyében első Exterde Kálmán (1 frt); 2-ik Molnár Márton (1 frt). 7. Rúdugrásra Laukó Dezső maga állva ki, habár szépen ugrott, de a versenydíj részére nem volt kiadható. 8. Sikversenyben I. osztályból Albusz Frigyes; a II-ikből Kornidesz József; a III-ikből Muzsay Kálmán; a IV-ikből Buzár Ferencz egy-egy forintot. 9. A felgyimn. sikversenyé-ben 1-ső díjat egy drb cs. és kir. aranyat Grün Endre, II-ik díjat, 3 frtot Piltz Mihály nyert. Az általános testi ügyességért 1 drb 10 frankos aranyat Laukó Dezső kapta ju-talmul. Előtornász jutalommal Makula Ká-roly (4 frt) és Szlovák Pál (3 frt) lettek kitüntetve.

— Gaál János törvénybíró előjárói állásáról lemondott.

— A szorgalom jutalma. Főgymnasiu-munk növendékei közül a már lezajlott tanév folyamán tapasztalt szorgalom és magaviselet alapján a rendelkezés alatti ösztöndíjakkal ez idén következőket ün-tette ki a tanári kar: 1. *Roth-Teleki*-féle ösztöndíj nyerteseit lásd lapunk mult szá-mában. 2. *Beyschlag-Töltéssyt* (40 frt) kapta Slajeho Mihály III. kép. 3. *Bocskó Dániel-t* (32—32 frt) Misley Gyula VIII., Laukó Dezső VIII. 4. *Urszinyi Andorét* (30 frt) Urszinyi János VIII. 5. *Tatay Istvánét* (40—40 frt) Ott Béla VIII., Misley Kálmán VII. 6. *Német Istvánét* (23 frt) Sztraka Ernő. 7. *Rafinszky-félet* (16 frt) Rell Lajos VI. 8. *Haviár-félet* (14 frt) Sziráczy Kálmán VI. 9. *Zsilinszky Mihály-féle* rajzdíjat (8 frt) Benka Pál VI. *Party-félet* (6 frt) Kralik Dani VII. 10. *Szarvasi festők díját* (6 frt) Melis István V. 11. *Debreczeny-félet* (5 frt) Bartl István V. 12. *Székács-félet* (8 frt) Szemián Dénes V. 13. *Vozárik-félet* (8 frt) Varga Koritár János V. 14. *Széchy-félet* (8 frt) Oláh Mihály VII. 15. *Szarvasi nőegylet* (1—1 arany) Schiff Izidor V., Meitner Jó-zsef V. 16. *Ponyiczky Máté* aranyát szava-latért Fuhrherr Béla VIII. 17. Dr. *Szlovák Pál* aranyát Lövy Zsigmond VIII. 18. *Dul-tazár József* aranyát Liszka Nándor V. 19. *Dancs-tallért* Neu Ferencz V. 20. *Bányake-*

vületi stipendiumból részesültek: 10 frtot kapott: Miklian V. 6—6 forintot Greksza, András, Zsilinszky VIII., Blázy, Králik, Marcsék, Molitorisz VII., Lengyel, Beyer, Lózsa, Ponyiczky, Szász VI., Kürtösy V. 3—3 frtot: Szalay, Kubinyi IV., Ponyicky, Kucian, Weigert III. 2 frtot: Nyácsik III. Szorgalmas dalkari látogatásért jutalmaz-tattak 2—2 frttal: Lichtenstein, Ridegh, András, Zsilinszky, Szemián, Slajchó, Hrdlicska, Ponyiczky. 1—1 frttal Vidovics, Liszka, Rell, Benka, Ortmann, Kicska, Povázsay, Muzsay S., Makula.

— Jótékony-ság. Salacz Ferenczné úrhölgy a toruászetban kitűnt főgymn. tanulók ju-talmazására 50 frt 64 krt gyűjtött városunk áldozatkész közönsége körében. Ez összeg-hez járultak: Salacz Ferenczné 1 forint, Delhányi Zsigmondné 50 kr., Delhányi Marcsa 50 kr., Haviár Gyuláné 1 forint, Zlinszky Istvánné 50 kr., Benka Gyuláné 50 kr., Nyácsik Sománé 1 frt, dr. Szemző Gyuláné 50 kr., Pollak Marcsi 1 frt, Reis-man Adolfné 50 kr., Kresmarik J. 1 frt, Ponyiczky Máté 3 forint, G. S. 50 kr., Medveczky József 3 frt, Tájber G. 50 kr., Waldner 1 frt, Szirmay L. Árpád 1 frt, Christoph 1 frt, Ujhelyi 1 frt, Lupkovics János 1 frt, Mikecz Lajos 50 kr., Kristóffy János 50 kr., Konez Elek 50 kr., Schreiber Dávid 50 kr., Golian István 50 kr., Luszlig Sámuelné 1 frt, N. N. 1 frt 24 kr., Oláh Miklósné 1 frt, Szemián Dánielné 1 frt, Moravesik Géza 1 frt, V. K. 5 frt, Sárkány J. 1 frt, Mocsónyi Józsefné 50 kr., Kutlik Endrené 50 kr., Petry Gyula 50 kr., Dósa Andor 1 frt, Papp István 50 kr., Dancs Béla 50 kr., Fedor Károly 50 kr., Bárány Béla 50 kr., Kollár Lajosné 50 kr., N. N. 3 frt, Pohl Gáborné 50 kr., V X † Y 40 krajczár, Haviár Daniné 1 frt, Á. Á. 1 frt, Medveczky József 1 drb ezüst tallér.

(Z.) Színészet Békés-Szent-Andráson. Szentandrás levelezőnk írja: A Virágh La-jos igazgatósága alatti, 14 tagból álló szín-társulat Öcsödrről hozzánk érkezett s bátran el lehet mondani, hogy a főbb szereplők a vidék nagyobb szinpadjain is kifogástalanul megállnák helyöket. Szinre került »A pa-raszt kisasszony«, továbbá: »Vörös sapka«, »Tyukody«, »Vén baka« és »Amit a mama akar«, mely darabok a lehető legjobb si-kerrel adtak elő. Szabóné Mariska kitűnő játékaival, Ujvárosi egészséges komiku-mával közönségünk kedvenceivé lettek. Kitűntek még Ligeti István, Ligetiné, Hajnal Katicza és Virágh, ki szépen iskolázott ba-riton hangjával, mély érzéssel éneklé a ma-gyar népdalokat. Szombaton Szabóné Ma-riska jutalmul a »Náni« kerül színre, mit a közönség nagy érdeklődéssel vár.

— Nyári multság Szent-Andráson. A békés-szentandrásfi fiatalok folyó hó 17-én a »Népkör« helyiségében egy minden tekin-tetben sikerült nyári táncmultságot ren-dezett. A virágokkal és koszorúkkal feldí-szített teremben pont 9 órakor gyülekezett a hájos hölgykoszorú, úgy, hogy pár perc alatt élő rózsákkal*) teit meg a különben is jó nagy terem. A jókedv mihamarább tetőpontra hágott, és nem is szűnt a piros

*) Hát a falakat csúszalt virágok díszítet-ték? Szerk.

hajnal hasadtáig, mikor is a mamák erőlyes fellépése vetett véget a túlradó jóhangulatnak. A jelen volt hölgyek névsora: Darabos Aranka, Jolánka és Ilonka, Hajas Mariska, Hutiray Bertuska, Heiner Lina (M.-Túrról), Keresztényi Gabriella és Mariska, Krebsz Mariska, Klein Fáni, Kohn Hermin, Nyiri Vilma és Emma, Schwarcz Ilonka, Tolnai Lidike, Urbanek Mariska, Annuska és Erzsike, Veisz Gizella és Lujza kisasszonyok; Bakos Gyuláné, Darabos Sándorné, Hutiray Lászlóné, Hajas Lajosné, Havas Mórné, Keresztényi Gyuláné, Krebsz Fereneczné, Klein Adolfné, Klein Mórné, Kohn Ábrahámné, Nyiri Bálintné, Pollatsek Vilmosné, Schwarcz Daniné, Tolnai Fereneczné, Urbanek Nándorné, Weisz Mórné, Zih Kálmánné úrhölgyek. (S.)

— Mérnöki munkálat hitelesítését eszközli most a gr. Károlyi-féle birtokot megvásárolt konsorcium. Visnovsky Sándor mérnökkel, — ki a munkálatokat végezte, — jelenleg Haviár Lajos kir. főmérnök és Kikindai Cüsar, békési mérnök künn vannak Kondoroson ezen hitelesítés céljából.

— A helybeli m. kir. csendőrség egy jól szervezett s nőkből álló tolvajbandát fogott el a napokban Öcsödön. E bandának tagjai kiváló előszeretettel fogdosták össze úton-útfélen a libákat, s hogy aztán a lopott libát legyen miről elfogyasztani, több lakásba az ablakon keresztül behatoltak, s támvérokot s más egyéb házi kellékeket ellopdostak, s hogy mezitláb se kelljen járni, néhány pár czipő nyikorgós czipőt is vittek magukkal s épen e czipők okozták vesztüket; ma egy hete mult vasárnap kísérté be a csendőrség e bandának három legkiválóbb tagját a helybeli járásbírószékhez, beszállítatván velök egy nagy csomó lopott holmit is.

— Egy amerikai »nagynéni.« Megszoktuk ugyan már ilyen jelzővel a nagybácsi kat emlegetni, no de most egy özvegyasszony követte el az Uj-Világban azt a napjainkban már nem annyira szokatlan cselekedetet, hogy — elköltözött az árnyékvilágból. Halála bennünket annyiban érdekel, hogy — mint egy, a helybeli járásbíróshoz érkezett közjegyzői megkeresés jelenti — az illető évekkal ezelőtt költözött ki megyénkbeli új hazájába, sőt K. Tarcsán s a kondorosi határban most is szép földesekéje van. Ezeknek hivatalos felbecslését kéri most egyik fővárosi kir. közjegyzői hivatal. Hogy a hátramaradt 150 hold s a tengerentúli dollárok is kit vagy kiket fognak boldoggá tenni, arról hallgat a jelentés.

— A 33-dik gyalogezred helyben állomásozó 4-ik századának jó estéje volt az elmúlt csütörtökön. A századparancsnok, Mayer József százados, szívesége folytán az egész legénység jelen volt a piactéren féállított czirkusz előadásán, s a jó fiuk egyike-másika, ki tán életében se látott komédiát, nagyra nyitott szemekkel gyönyörködött az ügyes pojáczók előadásán.

— Iskolaépítés. A kondorosi ev. egyház a mult hét elején tette le építendő iskolája alapkövét. Az iskola építését Rohoska Pál vállalkozó fogantatja.

— Akrobatai előadásokban van alkalma esténként gyönyörködni az utczai

közönségnek. A vásártéren levő ponyvasátorban — írja tudósítónk — úgy a tornaszás, mint a műlovaglás körébe vágó ügyes mutatványokkal arat sűrű tapsokat a »művészársaság.« Különösen ügyesen adják a »Peleskei nótárius« paródiáját. Érdekes a társulat igazgatója tényérforgatási slóidomítási produkezióival. Az eróművi előadások között feltűnést kelt a társulat egyik tagja, ki fogai között hurezol egy vízzel telt sörös hordót, s utánozhatlan ügyességgel dobja a háta mögé. A »Dummer Auguszt«, a czirkuszoknak ez elmaradhatlan alakja, bohókás ötleteivel mulattatja a közönséget, s ő is nevetve vágja zsebre borraalóját, a tányérnyi rézkrajcárt. — A kik az eféle produkeziókban gyönyörködni tudnak s egy kellemes estét akarnak maguknak szerezni, jól teszik, ha megtekintik a társulat előadásait.

Selyemszövet maradékokat az eredeti árból, 25%—33¹/₃% és 50% leengedéssel küld öltözék- vagy darab-számra, portó- és vámmentesen **Henneberg G.** gyári raktára (cs és kir. udvari szállító) **Zürichben.** Minták forduló postával küldetnek. Levelekre 10 krajczáros levélhelyeg ragasztandó.

Irodalom.

— Szerkesztői változás. A »Magyar Nők Lapja«-nak szerkesztését folyó évi június hó 7-én Brankovics György, a »Képes Családi Lapok« volt szerkesztője, vette át. A »Magyar Nők Lapja«-nak olvasói bizonyára örvendetes tudomásul veszik szerkesztői változást, mert Brankovics Györgynek eddigi kiváló irodalmi és szerkesztői működése elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a »Magyar Nők Lapja« csakhamar nemcsak a művelt magyar nőknek, hanem a nagy közönségnek is kedvelt lapja leend.

CSARNOK.

Utí emlékek.

(Függelékül az »Igénytelen Utí Napló«-hoz.)

Közlő: **Dalamér.**

(Folytatás és vége.)

S most jer, nyájas olvasó, hadd mutassam be neked Hontmegye egyik monumentális disztét, a »Szondi-kápolnát«, mely történelmi érdekessége mellett az imént elhunyt Simor herczegprímás emlékét örökíti.

Ez emlékkápolna nincs ugyan a vár közvetlen szomszédságában, de nincs a községben sem, s így egyedül áll egy domináló magaslaton, honnan a bármely oldalról jövő utasnak távolról szemébe kell tűnnie.

Fekszik pedig az emlékkápolna a váczselmeczi államuton Drégel-Palánk és Hont községek közt, a megye székhelyétől nyolcz kilométernyi távolságú primási gazdasági épületek felett 550 ölnyire; a hozzá vezető széles útat hársfákkal és orgonabokrokkal ültették ki.

A magaslatra fölérve, mielőtt a kápolnába lépünk, önkénytelenül körültekintünk a gyönyörű tájképen. Délnek épen a

kápolna irányában látjuk, Szondi György nevével elválhatatlan — úgy a történelem mint költők által dicsőített — Drégelvár romját a környező heglánczolatról felénk tekinteni, míg keletnek fordulva Szandavár s odább Hollókő tűnek fel a Karancshegységgel. Éjszakknak a Selmecz melletti Szitnya-hegynék szép csúcsa, míg nyugotnak hontmegyei hegyek s ezek egyikén (a gyanítás szerint) Hunt vezér egyik várorma — a jelenlegi Kukucska-hegy — közelről láthatók.

Ámde ezeknél még bájolóbb a közvetlen közelünkben vagyis előttünk elterülő Ipolyvölgye, mely Nógrádmegye székhelyétől Balassa-Gyarmattól — Hontmegye székhelyéig, Ipolyságig valóságos kertként tárul elénk, magában foglalva számos falut, kisebb-nagyobb majorságot, malmokat, fehérlo pinczékkel ékes szőlőhegyeket.

Eltelve a gyönyörű tájképpel az emlékkápolnához fordulunk, mely homlokzatával az országút felé s a román-stylt jellemző apsisával a vár felé tekint. — A homlokzatot faragott kőből készült kapuoszlopszat díszíti, mely fölött színezett üveggel kirakott faragott művi aslakrózsa bocsátja be kellemes vegyületekben a világosságot. A homlokzat ablakrózsa fölötti részét az alapító bibornok-érsek czimere s a román stylt jelző oszlopos tympanum töltik be, mely díszes befejezését nyeri a szintén faragott kőből készült szépen stylizált keresztvárában. A kápolna falának magassága 8, a homlokzaté keresztrel együtt 15, a palával fedett toronyé 23 méter. Az utóbbiba 48 hágcso vezet.

A kápolnába lépve látjuk, hogy ennek belseje áll az ugynevezett hajórészből és félkörű szentélyből, mely az oltárt foglalja magában. A kápolna hossza hét öl és két láb, szélessége három öl és három láb. Összes belső térmértéke 80¹/₂ □ métert tesz.

A kápolna három nagy üvegfestményű ablaka különösen megragadja figyelmünket, kivált az oltár feletti, melyen oltárkép gyanánt Magyarország védasszonya, karján a kis Jézussal látható. Az ablak-üvegfestmények Kratzmann Ede budapesti műtermében készültek. A vörös márványoltár a süttői uradalmi bányából került ki, s készült Udvari jónévű kőfaragó által. Az oltáron csupán egy aranyozott kereszt van elhelyezve.

A kápolna hajójában jobbra a szentélytől Szondi, a hős szobra látható, Kiss György szobrász terve szerint készítve.

Ezen szobor átellenében a honti nő által készített Szondi-zászló helyzetetett el.

A kápolna talaja mozaik, carrarai vörös és fekete márványkoczkákkal; készítője Baróni olasz, jelenleg pozsonyi lakos: a falak díszítésére használt téglá Szobróól hoztatott, kőve pedig a honti uradalmi kőbányából s az egész falazat portlandi cementtel bevakolva.

A kápolna bejárásánál jobbra áll egy szekrény, a szükséges egyházi ruhák és edényekkel.

A toronyban levő harang Valzer harangöntőnél készült, súlya 400 kilogramm.

Az egész kápolna tervét a herczegprímás felhívására udvari műépítész, Lippert József lovag és kir. tanácsos készítette, ki-

vitelét Feigler Ignác pozsonyi építőmester fogatosította.

A kápolna külső és belső összes építési és felszerelési költsége határozottan nincs tudva, de a huszezer forintot ha még nem haladja, úgy megközelíti, ide nem értve a hercegprimás által a kápolna fenntartására, a tőle már megszokott nagylelkű bőkezűséggel tett kegyes alapítvány.

A kápolna környéke Rónay Béla uradalmi intéző terve szerint nagy gond- és buzgalommal parkiroztatott, melyhez hársfák, fenyők és virágbokrok használtattak, valamint félrébb eső árkos helyei 26 hold kiterjedésben cseresznye, szilva, hárs és akáczfákkal lettek általa kiültetve. Ugyan ő, később pedig tisztii utódai lesznek hivatva a Szondi- emlékkápolnának e természeti díszét ápolni, fenntartani; s a még ez idő szerint pusztá magaslátot árnyas ligetté varázsolni; szintén Szondi-Simor dicsőségére szolgálódot.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan gazdálkodjunk?

E kérdés helyes megoldásától függ a siker, a jólét. Sokkal könnyebb erről írni, mint a gyakorlatban megmutatni. De úgy, mint minden, ebben is határozott szabályok állanak fenn, melyeket betartani és követni elengedhetlen.

Indokolják ezt a változott viszonyok a gazdasági rendszerben, a változott viszonyok az állami és a családi háztartásban, és a változott viszonyok az okszerű gazdálkodás szempontjából.

Mig ezek folytán azelőtt elegendő volt a gazdai kitartó szorgalom és egyszerűség e czélok elérésére, ma, midőn a kiadások és szükségletek minden irányban meglőbb-szörződnek, egyedül csak az okszerű és czéltudatos gazdasági rendszer útján jutunk ama helyzetbe, hogy a felszínen maradván, a gazdaság jövedelmére támaszkodhassunk. Ennek feltétele, hogy:

a) Gazdasági növénytermelésünk váltórendszerét szigorúan tartjuk be oly irányban, hogy a takarmányneműek termelése felében egyezzen meg a kalászosok termelésével.

b) Honosítsuk meg a mély szántást, emeljük a termőtalaj rétegét, azonban ezt főleg az altalaj porhanyításával igyekezzünk elérni, s ne hozzuk fel a terméketlen altalaj vastag rétegeit termő talajnak, mert ez nem élenyülven, nem érvén át a levegőn, nem fog termést, hanem csupán csak gázt és dudvát teremni.

c) Gondoskodjunk olyan trágya-gödör-ről, melyben a trágya okszerűen kezelhető, a talajba bele nem szívárog, el nem folyik s azonkívül a trágyalégödör annak területén lévén, szivattyúval álljon összeköttetésben, hogy a trágyarakás időszakonként megnedvesíthető legyen, mert csak a meleg és nedvesség eredményezik a korhadást, a trágyánál az érést.

d) Mindaddig, a mig eme vázolt vetésforgó előnyeit el nem értük, segítsünk magunkon műtrágyák alkalmazásával, azonban ne használjuk azokat vaktában, hanem vizsgáltsuk meg talajunkat egyik vegykísérleti állomáson, azután nézzünk utána a gazdasági

zsebnaptárban, hogy termelendő növényeink mennyi tápanyagot vonnak el a talajból, ama vegyvizsgálatok folytán, s a mi különbséget találunk a kettő között, azt azután pótoljuk megfelelő műtrágyával. Így sem nem ülünk fel vele, sem pénzünket haszontalanul ki nem dobjuk, s a czél öntudatosan leend elérve.

e) Trágyázás tekintetében, trágyázzunk, ha már elegendő trágyánk van, minden a friss trágyát eltűrő vagy azt igénylő növény alá jó érett trágyával és bőven, hogy termőtalajunk jó erőben álljon.

f) A vetésforgóban biztosított takarmánytermeléshez kepest, annak a megfelelő állatállomány tartandó, a mely tekintetben a gazdaság igáserejének összeállítására, s azután vajjon tejelő-, nevelő vagy hustermelő állatok aránya és a helyi viszonyoknak megfelelő mily fajai állíttassanak be, állapítandó meg. A szemtermelési hulladékok értékesítése tekintetében pedig a megfelelő baromfi fajta is tekintetbe veendő.

g) Ne arra törekedjünk azonban, hogy csupán sok jószágunk legyen, hanem aránylag kevesebbet állítsunk be, de azokat takarmányozzuk jól és okszerűen, minden takarmányprédálás, illetve a takarmányokban levő tápanyagok és tápértéküknek teljes kihasználásával. Ezért a lehetőség minden takarmányt egymással keverve elessünk, így kevesebb is kell, s több hatása is lesz.

h) Ne induljunk egyes hangzatos jel-szavak után, hanem vegyük gazdaságunk minden termelési ágát papiroson számitásba, számituk ki, mi mennyibe kerül, s mennyit hoz, mi marad abból jövedelemnek, s a mi magát kifizeti, ahhoz ragzkodjunk, s a mi veszteséggel jár, azt mellőzzük, így azután elérjük az arany középutat s az egyensúly állandóságát.

i) Mindezekhez az egyszerűen, de okszerűen vezetett könyvvezetés adja meg a kulcsot.

Minden rendes gazda úgy is bejegyzi naplójába, hogy mit adott ki, mit vett be, ehhez tehát még az igásereő felhasználási napló, tejelés vagy más speciális jövedelmességű ág naplója, például a kertészet naplója járul, s kiegészítve a magtári s állatállományi naplókval, az év végén egyszerre s tisztán látjuk, ha a vetésforgóval is összehasonlításokat teszünk, hogy mely ága gazdaságunknak mit hozott, s melyik volt jövedelmet hozó és melyik nem.

Kevés rendszeretettel, mindez kevés munkával elvégezhető, s ezek azután biztos alapot adnak arra nézve, hogy »hogyan gazdálkodjunk.«

Szerkesztői üzenetek.

Tanév elején. A mai számra késve érkezett; de közlése — különösen helyi érdekénél fogva egy hét múlva sem lesz fölösleges. A részletes levél helyett majd személyesen válaszolok tudakozódására; a nyáron lesz alkalmunk, ha csak rövid időre is, találkozni.

Buzavirág. Amint láthatja, érdemesnek találtak a közlésre; jövőre is szívesen látjuk, de nem — incognito!

Vasuti menetrend.

Érvényes 1891. június 1-től kezdve.

5901*) sz. 5911. v. 5913. v.
Szarvas indul: 9:31 d. e. 10:50 d. e. 1:16 d. n.
Mező-Túr érk: 10:20 11:40 2:32

5902*) sz. 5912. v. 5914. v.
Mező-Túr indul: 5:10 d. u. 12:36 d. u. 3:20 d. u.
Szarvas érk: 5:56 1:22 4:06

*) Egyelőre nem közlekedik.

	401. gy.	403. sz.	405. sz.	421. v.
Arad	ind: 8:24 d e	11:18 d e	9:05 este	—
Csaba	érk: 9:24	12:50	10:50	—
	ind: 9:29	1:15 d n	11:05 éj.	—
Mező-Túr	érk: 10:33	2:42	12:49	—
	ind: 10:34	2:50	12:53	7:09 reg
Szolnok	érk: 11:19	3:56	2:06	9:06 d e.
	ind: 11:27	4:15	2:21	—
Budapest	érk: 1:25	7:20 est.	5:50 reg	—

	402. gy.	404. sz.	406. sz.	422. v.
Budapest	ind: 1:50 d u	8:15 d e	9:50 este	—
Szolnok	érk: 3:48	11:04	12:53 éj	—
	ind: 3:57	11:14	1:05	5:40 d u
Mező-Túr	érk: 4:42	12:17 d u	2:06	7:46 est.
	ind: 4:43	12:24	2:09	—
Csaba	érk: 5:46	1:48	3:33	—
	ind: 5:52	2:13	3:53	—
Arad	érk: 6:52 este	3:45	5:24 reg.	—

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.

Ház-eladás

Özv. Molitorisz Adolfnénak nagy-bellehem-utczai háza szabadkézből örök áron eladó. 3-2

Bizonylat.

Az »Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársaság« tek. igazgatóságának

Budapestben, külső váczí-út 7.

Alólrottak ezennel hitelesen és lelkiismeretesen bizonyítjuk, hogy az Önöktől vett 4 lőerejű gözcseplőgéppel teljesen meg vagyunk elégedve

és mindenkinek, a kinek olyanra szüksége lesz, ajánljuk.

Kiszács, 1891. február 25-én.

Litavszky András s. k.,
Vozár Mihály s. k.,
Srabados Mihály s. k.

Szagtalan és nyomban száradó

10 méterre
1 kgr.
1 frt 50 kr.

Minden előbeni szint betakar.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

Az előbeni szint, hogy a szobák a ma-
nyasok, mivel a kell. metlen szag és a
nagy az olaj adékot és az olajtaknak
száradó, elkerülhető. Előbeni a
használat olyan egyszerű, hogy kiki
maga végezheti a má-olást. A pallo
nagyra tűzre, vízre, hőtől, nedvől, vagy
olvasztott fényt. Meg kell különbözni:

színezett szobapallo-fénymázt,
surgóbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olaj
fótték is, ha a pallo a egyuttal fényt is ad. Ezért egyuttal
alkalmazható régi vagy új palloval. Teljesen hűtő minden
fóttot le rábír a szobát s a van azután

tiszta fénymás (színezetlen)

új pallokat és parket-
parket- és olajfóttékkel már be-
mázolt olajon új pallokat való.
Csak fényt ad, önmagában nem
fóttat el a launstrát.
Postasónnan, külföldi is a
gyágra való 6 frt. 90 kr., vagy
5 frt. 50 kr.
A közvetlen megrendelések
minden városban, ahol
raktárak vannak, ide küldendők.
Mintamázások és prosz-
pektusok ingyen és bérmentve
küldetnek. A használatnál
tör. és
jól világítani a szobát a
gyári jogára, mivel ezt a
1860 évi létező gyártmányt
sokféle utánaznak és hamisítják,
s sokkal rosszabb, s gyakran a
edzők ne, nem felelő minőség-
ben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapallo-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

9-4 Kapható Szarvason:
Nyácsik Soma utódánál.

A PESTI HIRLAP 40,000 példányban jelenik meg.

PESTI HIRLAP

Naponként 16—20 oldal terjedelmű

pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilap.

Munkatársai közt vannak Magyarország elsőrangú publicistái és szépirodalmi írói.

A lap állandó előfizetői — habár havonként újítják is meg az előfizetést —

karácsonykor ajándéku kapják

a „PESTI HIRLAP“ nagy képes naptárát.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt.

Negyedévre 3 frt 50 kr.

Fél évre 20 „

Egy óra 1 „ 20 „

Rendes zenemellékletek.

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal:

2—1

BUDAPEST, V. kerület, nádor-utca 7. szám.

MAYER E. FIAI

gazdasági gépgyár, vas- és fémöntődéje
SZOMBATHELYEN (Vas megye).

Ezennel van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy Szarvason főgynökséget állítottunk fel, melynek vezetését

MARSAL SOMA

urra ruháztuk, ki cégünknek többszörösen kiűntetett elsőrendű gyártmányait, minők: cséplő-, vető-, aratógépek, javított magyar szőró- és szelelő-rosták, trieurök, szecs kavágógépek, csöves tengeri darálók és tengerimorzsolók stb. stb. jutányos áron s a legelőnyösebb feltételek mellett árusítja el.

Eladási feltételekre s mindennemű tudakozódásokra nézve kimerítő tájékozás készséggel adatik nevezett ügynökségünknel. Ugyanott részletes képes árjegyzékek is kaphatók.

Teljes tisztelettel

Mayer E. fiai.

Vonatkozva a Mayer E. fiai cég föntebbi körlevelére, hátorkodom a nagyérdemű közönségnek szolgálataimat felajánlani s kérem, szerencsésnek minél kiterjedtebb rendelményeikkel.

Szarvas 1891. június 4.

Teljes tisztelettel

Marsal Soma.

10—3

A legolcsóbb magyar napilap
a

„MAGYAR FÖLD“

közgazdasági és politikai napilap
teljesen független programmal
szerkesztik

Löcherer Andor és Kormos Alfréd.

A „MAGYAR FÖLD“ bel- és külmunkatársai közt a politikai és közgazdasági téren szereplő férfiak egész sorát találjuk.

Előfizetési ára:

negyedévre 3 frt, egy óra 1 frt.

A „MAGYAR FÖLD“ előfizetői a lap ingyenhirdetési rovatát nagy sikerrel használják. Különböző mellékletek.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld:

a „Magyar Föld“ kiadóhivatala 3—2

Budapest, IV., Granátos-utca 1.

Benedict Schroll Fiai Chiffon és Pamut-vásznak FŐRAKTÁRA.

Csipke-függönyök gyárilag tisztítását portamentesen eszközölöm.

Besenczky Kálmán

Szarvason, a főpiacztéren

ajánja dusan berendezett

divat-, vászon-, béléss-, kézmű- és
rövidáru-raktárát

Nagy választék:

Rumburgi, Irhoni, Creász és Fonalvásznakban mindennemű női- és férfi-fehéreneműek.	Valódi Cozmanosi, jó mosó Creton Toil és Satinok. Francia batisztok és Zephirek.
Ingek, Gallérok, Kézeltők és nyakkendők.	Minden színű selyem surak, disz-selymek bársonyok, arany, ezüst és sinordiszek.
Cérna-kanavász, Serge, Zephír és Oxfordok.	Fekete ternok, divatos fekete és színes női ruha- szövetek.
Fehér és színes ebédlő- és kávéasztal-készletek. Frotír és vászon Törölközők.	Selyem, szövet, mosó, harasz és gyapju-kendők. Férfi ruhára, mosó szőr és gyapjuszövetek
Paplanok, paplanlepedők, Flanel-takarók, Szalmazsák, Matraczok.	Női- és férfi harisnyák, válfűzők (Mieder) legyezők selyem és bőr, csattos és tambolirozott kesztyűk.
Tapestry, Hollandy és Manila futó soffa és ágy- Szőnyegek, Pokróczok.	Valódi brüsseli Volensien Spanyol Giptúr és sweiczi himzések.
Ágy- és Asztaltakarók, Jutte- és Bouret-szövetek.	Férfi-, női- és gyermek valódi Dr. Jäger alsóruhák.
Tunisz, selyem és Csipke függönyök.	Irhoni vászon és színes szélű zsebkendők, mindennemű selyem és bársonyszallagok.
Fa- és zsinor-függőnytartók.	
Legujabb divatú selyem női- és férfi napernyők és esernyők.	

a Dolfus Mieg és Társa, valódi francia D. M. C.

himző, kötő és horgoló pamutjainak nagy raktára.

Előrajzolt kézimunkák és hozzá való anyagok, és gummi-lepedők.

Minden szabó-kellékek legjutányosabb árban.

Kiházasítási- és Csecsemő kelengyék összeállítását a legapróbb részletekig pontosan eszközölöm.

Bátor vagyok ez alkalommal a nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívni, hogy a *Hageter Gusztáv* üzlete átvételéből

még raktáron levő áruimat tetemesen leszállítottam.

Menyasszonyi kelengyék, női és férfi-fehéreneműek és felső ruhák elkészítését az eddigi tapasztalataim alapján, saját szigorú ellenőrzésem alatt mindenkor a legjobb minőségű anyagból készítettem és úgy kivitel, valamint a

legsolidabb határozott árak mellett

oda fogok törekedni, hogy szoliditásom által a nagyérdemű közönség teljes bizalmát kiérdemeljem és azt cégem jóhírnevének fenntartására biztosíthassam.

Nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy az üzletemben elő nem forduló cikkek vagy miniták beszerzését bármikor készséggel eszközölni fogom.

A nagyérdemű közönség hecses párlfogását kérve vagyok

kiváló lisztelettel

Besenczky Kálmán.

Gyászruhák elkészítését alkalomával 24 óra alatt elvállalom.

1 pár férfi vagy női 2 gombos Glacé-kesztyű 80 kr.